

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez pocztą: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

Insercya w półkolumnie, drukierski garnant, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

(Z urzędowej części Gazety wiedeńskiej.)

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 8go lipca r. b. wyrazić najtłaskawiej rady wyższego sądu krajowego w Krakowie, *Mikołajowi Roskoszny de Gfallenburg*, przy sposobności przeniesienia go w stały stan spoczynku, najwyższe uznanie jego długoletniej, gorliwej służby.

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 7. lipca r. b. wyrazić najtłaskawiej rady wyższego sądu krajowego w Krakowie, *Albertowi Schubert*, przy sposobności przeniesienia go w stały stan spoczynku, w uznaniu jego długoletniej, wiernej służby najwyższe swoje zadowolenie.

Część nieurzędowa.

Lwów, 16. lipca.

Przedwczoraj miały posiedzenie obie izby Rady państwa. W izbie panów toczyła się dalsza debata specyalna na projekcie rządowym względem uregulowania stosunków prawnego zamieszkania. Po odczytaniu kilku poprawek hr. Leona Thuna przyjęła izba wszystkie paragrafy projektu podług wniosku komisji, poczem na wniosek sprawozdawcy został projekt po raz trzeci odczytany i ostatecznie uchwalony, a izba panów odroczyła się na czas nieoznaczony. Więcej ożywionem było posiedzenie izby deputowanych. Podobnie jak dniem przed tem w izbie panów został i tu odczytany reskrypt ministra stanu, który uwiadamia izbę o przyjęciu jej adresu przez Najjaś. Pana. Następnie przedłożone zostały izbie trzy wnioski: 1) Giskry i 42 kolegów względem ułożenia projektu ustawy ku uregulowaniu praw asocjacji; 2) Berga i 20 kolegów względem ułożonego przez wied. izbę adwokatów projektu regulaminu konkursowego, i 3) Mühlfelda względem przypuszczenia izraelitów do notaryatu. Dalej wniósł deputowany Tini następującą interpelację do ministra spraw zagranicznych względem naruszenia granic przez wojska rosyjskie: „1) Czy ujęci w brew prawu żołnierze austriacy zostali uwolnieni? 2) Czy dano dostateczne wynagrodzenie zrabowanym, rodzicom pozostałym po poległych, i t. d.? 3) Jakie zadocęuczynienie wojskowe otrzymał napadnięty patrol? i 4) Czy rząd uważa rozporządzenia ogłoszone w rozkazie dziennym W. księcia Konstantego za dostateczne, lub też czy nastąpiły inne a niezostały ogłoszone?” W końcu zaś nastąpiło drugie odczytanie projektu rządowego względem załatwiania obszerniejszych projektów do ustaw, i izba przystąpiła do debaty jeneralnej.

Nareszcie przyniósł dziś warszawski *Diennik Pow.* z 13. b. m. potwierdzenie wiadomości o udzieleniu urlopu margrabiemu Wielopolskiemu i o wyjeździe jego z Warszawy. Jestto ukaz carski do Wielkiego Księcia Konstantego z oznajmieniem, że z powodu uwolnienia na urlop margrabi Wielopolskiego będzie generał Berg przewodniczył w Radzie administracyjnej, jeżeli W. Książę Namieśnik niebędzie w niej osobiście zasiadał. — Z widowni powstania donoszą *Czasowi*, że oddział polski pod dowództwem Taczanowskiego, liczący 350 jazdy i przeszło 400 piechoty zajął miasteczko Chocz nad Prosną na północ od Kalisza. Zresztą nie ma *Czas* żadnych wiadomości o nowych potyczkach i rejestruje tylko doniesienie z różnych okolic tak Królestwa jak i zachodnich prowincji rosyjskich o formowaniu się nowych oddziałów powstańczych i uzbrojeniu ich w lepszą broń niż dawniej.

Przed kilkoma dniami donosiła depesza telegraficzna z Petersburga, że Cesarzowa rosyjska miała odjechać wkrótce do Krymu. Teraz zaś zapewnia list prywatny, pisany z Petersburga do Berlina, że podług wiadomości z dobrego źródła została podróż Cesarzowej odroczone z powodów politycznych. Manowicie chce rząd rosyjski dowiedzieć się wprzód, jakie wrażenie sprawi odpowiedź jego na noty trzech mocarstw.

Paryżki *Constitutionnel* z 13. b. m. zamieścił ciekawy artykuł o notach trzech mocarstw. Powiada on, że dla uzyskania spójności programu pozostały Anglia, Francya i Austria po za zyczeniami, jakie dyktowała im zyczliwość dla Polski. Sądzi on, że układy oparte na sześciu punktach dają podstawę rzeczywistej autonomii. Francya byłaby się z przyjemnością zgodziła na to, ażeby kwestya europejska oddana została pod wyrok polubowny całej Europy, ale w braku tego przyłącza się ona do kombinacji, która rozważenie sześciu punktów poddaje wyrokowi ośmiu mocarstw. *Constitutionnel* utrzymuje, że zawieszenie broni jest pożądane, konieczne i możliwe; byłoby niedorzecznością i zbrodnią prowadzić dalej krwawą walkę. Francya, Anglia i Austria przygotowały załatwienie kwestyi polskiej. (Dalej jest depesza niezrozumiała, a w końcu powiada): Wielką przyjaźnią na siebie odpowiedzialność ten, ktoby stawił przeszkody tak ważnym i słusznym usiłowaniom.

W angielskiej izbie wyższej toczyła się 13. b. m. rozprawa nad kwestyą polską. Lord Russell zaprzeczał wiadomości *Observera*, jakoby flota kanałowa wyruszyła dla krążenia na Bałtyk. Earl Grey potępił wszelkie mieszanie się w sprawę polską. Lord Russel odpowiedział, że nie jest to przedmiot zbrojnej interwencji i że akcya dyplomatyczna nie sprowadzi wojny. Russell wychwalał Austryę, jej rząd i parlament i przedstawił jej wzrastający wpływ w Europie. Anglia przedłożywszy spólnie z Austryą i Francją sześć punktów, niemoże uczynić nic więcej, i musi na wszelki sposób oczekiwać odpowiedzi. Po postępowaniu jednak Murawiewa niemożna się niestety spodziewać polityki szlachetnej. Lord Brougham ubolewa, że Russell przed otrzymaniem odpowiedzi uważa interwencję za niepodobną. Russell odpowiada, że odpowiedź Cesarza jest już postanowiona i odejście jutro (14. b. m.) z Petersburga. Lord Derby potępił również wszelkie mieszanie się. Inne mowy były mniej znaczne, ławki próżne. Polska debata w izbie niższej nastąpi w poniedziałek. Roebuck odwołał swoją mocę amerykańską.

Stampa turyńska z 13. b. m. zaprzecza pogłosce, jakoby u granic austriackich zbierali się nadzwyczaj licznie Garibaldiści i emigranci z Wenecyi. Zaprzeczenie to jednakże kładzie nacisk tylko na nadzwyczajne zbieranie, i przeto niezbija wcale samego faktu.

Monarchia Austriacka.

Wiedeń, 14. lipca. (*Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.*) Projektowana podróż Jego Mości Cesarza do Dalmacji została odroczone — jak się dowiaduje *A. C.* — do przyszły wiosny.

Z Karlsbadu piszą: „Wiadomo już teraz z pewnością, że Jego Mość Cesarz nieprzybędzie do Karlsbadu, lecz odwiedzi Jego Mość króla pruskiego w Gastein. Król zamierza po ukończeniu czterotygodniowej kuracyi swojej odjechać i najwięcej w pięciu dniach już podróż do Gastein. Zapewnić będziejechał na Marienbad, Regensburg i Passawę, robiąc wycieczki do Ischl, Saleburga i Berchtesgaden. W Gastein zamysła król zabawić trzy tygodnie.“ — Do *Neue Preuss. Ztg.* piszą z Wiednia, że Jego Mość Cesarz ma zamiar odwiedzić króla pruskiego nie w Karlsbadzie lecz w Kissingen. Na to powiada *B. Bankstg.*, że zawsze jeszcze niema nic pewnego co do zjazdu dwóch Monarchów niemieckich, dopokąd nie nadejdzie do Wiednia lub przynajmniej niebędzie dokładnie znaną odpowiedź rosyjska na notę, którą wysłała Austria w porozumieniu z mocarstwami zachodnimi do Petersburga.

Wezoraj w południe odbyła się pod prezydencją Arcyksięcia Rainera rada ministeryalna.

Mianowany tymczasowym pełnomocnikiem Partii w Wiedniu, *Kiamil Effendi*, przybył już i doręczył przedwczoraj hrabiemu Rechbergowi swoje listy wierzytelne. Zaś poseł turecki, Książę *Kalimachi*, który przybędzie tu 16. b. m. z Kissingen, uda się po krótkim pobycie do Moldawii a później do Konstantynopola. — Kardynał prymas *Scitowsky* powrócił już do Ostrzykoma. — Minister wojny hrabia *Degenfeld*, ma tu przybyć dzisiaj. — Rada sekeyjny *Schwarz*, nie przyjął honorowego upominku, który chcieli mu ofiarować wiedeńscy uczestnicy wystawy londyńskiej, lecz przeznaczył subskrybowaną sumę w kwocie 10,000 zł. na fundacyę dla początkujących przemysłowców, którą zarządzać będzie wiedeńska izba przemysłowa.

(*Kongres statystyczny.*) *Br. Milth.* dowiadują się, że na kongres statystyczny, który ma odbyć się w Berlinie w miesiącu wrześniu ze strony Austrii nikt nie będzie wystany z urzędu, ponieważ rząd pruski nie delegował nikogo na kongres, który odprawił się r. 1857 w Wiedniu. Już jednak nadeszły zaproszenia do wielu uczonych, z których niektórzy oświadczyli się gotowymi wziąć udział w kongresie, a tak na piątym międzynarodowym kongresie statystycznym Austria będzie także reprezentowana.

(*Posiedzenie izby panów z dnia 13. b. m.*)

Zacząło się posiedzenie o godzinie 11³/₄ przed południem. Na ławie ministrów zasiadli pp. hrabia *Rechberg*, *Schmerling*, baron *Mécsery*, *Lasser* i *Plener*.

Prezdujący podał do wiadomości izby reskrypt wys. ministerstwa stanu, który oznajmia łaskawe przyjęcie adresu izby przez Najjaś. Pana. Izba na wezwanie prezydenta wznosi trzykrotny okrzyk na cześć Jego Mości Cesarza.

Po odczytaniu wniesionych podań nastąpiło z porządku dziennego sprawozdanie komisji do spraw politycznych o rządowym projekcie do ustawy względem uregulowania stosunków prawnego zamieszkania. Sprawozdawca baron *Lichtenfels* oświadcza, że komisya zgadza się w ogóle na postanowienia projektu rządowego, i proponuje przeto przyjąć go z uchwalonemi w komisji poprawkami i odesłać do dalszego załatwienia w drodze konstytucyjnej do izby deputowanych.

Hrabia *Leon Thun* wnosi odrębną poprawkę, którą otrzymała komisya dopiero w chwili podpisania raportu i dlatego niebrała jej pod obradę. Wnioskodawca motywuje swoją poprawkę, o ile odnosi się do zaopatrzenia ubogich, postanowieniami istniejącej ustawy gminnej i zdaniem zmarłego wiceprezydenta barona Krausa. Żąda nadto, ażeby dobroczynność prywatna na tem polu znalazła większe uwzględnienie i niebyła tamowana ustawą o prawem pielęgnowaniu ubogich. Obowiązek gmin co do zaopatrywania ubogich powinien następywać tylko w razie ostatecznej konieczności, co też w ustawie powiedzianem być powinno.

Baron *Lichtenfels* zarzuca, że wnioski poprzedniego mowcy są zanadto specjalne, by mogły być rozwiązane przy debacie jeneralnej, i wysławia pojęcia „ubóstwa“ i „ustawy względem ubogich.“

Po odpowiedzi hrabiego Thuna zabierał głos także Jego ex-celencya minister *Lasser* przeciw jego poprawce, wysławiając przytem powody, które skłoniły rząd przyjąć do §. 1. ustawy nietylko prawo swobodnego pobytu, ale także obowiązek zaopatrywania ubogich ze strony gminy.

Potem przystąpiono do debaty specjalnej. Przy §. 1. wotowano nad poprawką hr. Thuna, i izba odrzuciła ją wszystkimi głosami przeciw 5, przyjmując rzeczony paragraf podług wniosku komisji. Paragrafy 2 aż włącznie do 10. przyjęte zostały bez debaty.

Przy §. 11. który przyznaje prawo przynależności do gminy stałym urzędnikom od dnia rozpoczęcia ich funkcyi w gminie, rzucił hr. *Leon Thun* opuścić ten paragraf, popierając to żądanie praktycznymi przykładami niestosowności takiego postanowienia.

Sprawozdawca odpowiada, że postanowienie to nie jest nowe, lecz istnieje już i to słusznie od lat 30 przeszło, a Jego Ex-celencya minister *Lasser* dodać jeszcze, że także ze względów politycznych jest ważnem, ażeby urzędnicy, którzy nieraz wchodzą w kolizyę z gminami, niezależeli od dobrej woli gmin. Po krótkiej odpowiedzi hr. Thuna nastąpiło głosowanie, i izba przyjęła §. 11. podług wniosku komisji wszystkimi głosami przeciw 4.

Paragrafy 12 aż włącznie do 22 przyjęte bez debaty i na tem skończyło się posiedzenie o godzinie 1³/₄ w południe. Przyszłe posiedzenie jutro. Porządek dzienny: Dalszy ciąg dzisiejszego.

(Z rady państwa.) Do biura izby deputowanych nadesłano ze strony rządu projekt nowej ustawy o upadłościach handlowych. Formalne wręczenie tegoż skutecznego projektu sprawiedliwości Dr. Hein na posiedzeniu w d. 14. a pierwszy odczyt będzie położony na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń. Zapewniają także, że na posiedzeniu w d. 14. minister finansów przedłoży budżet za rok 1864. W jakiej formie nastąpi przedłożenie to, jeszcze nie jest wiadomem.

Wnioski deputowanych, a mianowicie Dra Giskry (prawo stowarzyszeń i zgromadzeń), Dra Mühlfelda (zmiana §. 7. ustawy o notaryatach) i Dra Bergera (ustawa o upadłościach handlowych), będą dopiero w d. 14. zapowiedziane; ostatni z tych wniosków, chociaż już popierany, ma upaść z przyczyny wniesienia projektu rządowego. Umotywowanie wspomnianych wniosków przez wnioskodawców ma nastąpić stósownie do regulaminu dopiero na jednym z pierwszych posiedzeń. Na posiedzeniu w d. 14. rozdanem będzie między innymi także jeneralne sprawozdanie komisji rady państwa do kontroli długów państwa; rozprawa nad temże nie przyjdzie jednak zapewne do skutku, póki nie będzie wiadomy rezultat siedmiogrodzkiego sejmiku krajowego. Odroczenie obudwu izb państwa na kilka tygodni, może być według dzisiejszego stanu rzeczy uważane jako pewne.

Dnia 10. b. m. upłynął termin wyznaczony 11 deputowanym czeskim do usprawiedliwienia swojej nieobecności, ale do południa d. 13. b. m. nie nadeszło żadne z ich strony oświadczenie do biura izby deputowanych. Tak więc na posiedzeniu w d. 14. prezydent ma oświadczyć, że ci 11 deputowani, na mocy §. 4. regulaminu spraw, przestali być członkami izby deputowanych.

Anglia.

(Nota Earla *Russella* do lorda *Napiera* w sprawie polskiej.) Na drodze telegraficznej odebraliśmy wyciąg noty przez Earla *Russella* do lorda *Napiera* w Petersburgu, w odpowiedzi na notę księcia *Gorzakowa* z dnia 26. kwietnia b. r. pod dniem 17. czerwca wystosowanej.

„Anglia, tak nota opiewa, nie wątpi o dobrych zamiarach Cesarza *Alexandra*, który już tyle reform w Rosyi dokonał. Chce ona wspólnie z Cesarzem starać się o rozwiązanie sprawy polskiej. Baron *Brunnow* wręczając notę z dnia 26. kwietnia wyraził gabinetowi cesarskiemu wejście w bliższy rozbiór sprawy powołanej, na zasadzie traktatu z roku 1815. Tym sposobem Anglia wezwana została do wyjawienia zdania swego względem pacyfikacji Polski na zasadzie i w granicach traktatów z 1815 r. Przed przystąpieniem jednak do wyraźnych propozycji, zaznaczyć wypada dwie zasady, na którychby się przyszedł rząd Polski opierać musiał. Pierwszą jest zaufanie rządzonego do rządu, zaufania bowiem takiego, jak *Alexander I.* zaprowadził a *Alexander II.* wskrzesić chciał w Polsce nie ma. Drugą zasadą musi być panowanie prawa nad samowolą. Również i wolność wyznań szanowana być musi. Jako minimum przyjąć by trzeba sześć punktów następujących. (Tu następuje wyliczenie sześciu punktów wiadomych).

Najpierwszem krokiem, który stać się powinien, byłoby zawieszenie walki. Cesarz *Alexander* dokonać to może przez proklamację wydać się mającą, bez ubliżenia swej godności.

Anglia zatem proponuje: I. Przyjęcie sześciu punktów, jako podstawy negocyacji. II. Zaprzestanie walki przez proklamację cesarską. III. Konferencyę ośmiu mocarstw, które traktat wiedeński podpisały.

Times chwali formę i treść tej noty. Z wyjątkiem zawieszenia broni, Rosya na wszystkie warunki przystanie, przypuszczenie jednak trzeba, iż mocarstwa te co dla Polski uczynić zamierzają, spieszenie i energicznie popierać będą.

Francya.

(Różne wiadomości.) Z Paryża piszą do *Jen. Kor. austr.* Zdaje się, iż rząd francuski robił w ostatnich czasach kroki względem wydalenia Króla neapolitańskiego z Rzymu. Wielu prałatów rzymskich nieprzyjających Królowi neapolitańskiemu, którzyby wydalenie jego chętnie widzieli, kroki te Francyi popierają. Być może, iż Król *Franciszek II.* zmuszony zostanie do szukania innego dla siebie schronienia. — Francuzki minister spraw zewnętrznych wyraził już kilkakrotnie, iż nie sądzi, ażeby na posadzie swej długo pozostał, chociaż Cesarz wiele mu przychylności okazuje. *P. Thouvenel* ma wiele widoków rychłego powrotu do ministerstwa, a z nim polityka księcia *Napoleona* znowu górebę wzięta. *Dziennik La Nation*, który przeszedł w ręce pp. *Thouvenela*, *Lavaleta* i *Ratazzego* będzie organem tej polityki. — Przed wyjazdem z *Fontainebleau* Cesarz kazał przywołać do siebie księcia *Paduy*, głównego akcyonaryusza *la France* i oświadczył mu, iż nie jest kontent z kierunku tego dziennika. Książę prosił, ażeby panna *Lagueronniere* przywołać mógł, któryby kierunek dziennika wyłuszczył i usprawiedliwił, na co Cesarz jednak nie pozwolił. — Rząd zamysła założyć wielki port w *Port-Vendres*, w pobliżu granicy hiszpańskiej, który już z powołania swego byłby niebezpiecznym współzawodnikiem dla *Marsylii*. Będzie to ukaraniem *Marsylii* za opozycyjne jej wybory. — Jeneralny prokurator przy sądzie kasacyjnym, *Dupin*, zamysła złożyć swój urząd, z powodu nader podłego wieku.

Monitor armii donosi, że Cesarz zezwolił, ażeby się w roku bieżącym tak jak w latach poprzednich, pewna liczba żołnierzy mogła zająć pracę przy żniwach, tam gdzieby nie było podostatkiem robotników cywilnych. Jest to nowy znak pokojowy, dowodzący, że sprawa polska przeszła już stanowczo na wyłączne pole negocyacji dyplomatycznych.

Pan Drouin de Lhuys miał długą rozmowę z postem unii amerykańskiej, p. *Dayton*. Mówiono, iż p. *Dayton* myśli zażądać swego paszportu, na przypadek gdyby Francya przystąpiła do uznania państw południowych. Do tego jednak jeszcze nie przyszło. *Pan Drouin de Lhuys* zapytywał się tylko p. *Dayton*, czyliby nowa propozycja medycacyi nie była teraz w *Washingtonie* lepiej przyjęta, czemu p. *Dayton* stanowczo zaprzeczył.

Cesarz przybył dnia 7. lipca wieczorem do *Vichy* i zajął skromny dom wiejski wybudowany nad rzeką *Altier*. Nazajutrz Cesarz kąpał się po pierwszy raz o godzinie w pół do szóstej ranej.

Independance belge zapewnia, że Cesarz *Napoleon* osobiście jest stanowczo za utrzymaniem pokoju, i nie pozwoli, ażebykolwiek bądź zbrojnie przeciwko Rosyi wystąpił. *Dziennik belgijski* dodaje, iż dotychczasowa akcja dyplomatyczna w sprawie polskiej doprowadziła tylko do zupełnego zdekonysderowania dyplomacyi, której postępowanie ani Rosyi ani Polski zadowolnić nie mogło.

Z dzienników paryskich prócz *Patrie* tylko *Opinion Nationale* i *Siecle* przemawiają w duchu wojennym. Wszystkie inne organa publiczne paryzkie oburzają się na samo wspomnienie wojny. *Dzienniki* zaś departamentowe prawie wszystkie przepełnione są deklaracyami anti rosyjskimi. *Siecle* zapewnia, iż gdyby o wojnę za Polskę do nowego plebiscytu przyjść mogło, to wojna ta jednomyślnością uchwalonąby została.

Królestwo Polskie.

(Policya rosyjska w Warszawie.) Rząd rosyjski, piszą do *Bromb. Ztg.* z Warszawy pod dn. 7. b. m., nie przestaje poruszać wszelkie sprężyny, aby wykryć rząd narodowy, i jego organy, a mianowicie prasę tajną. Policya rosyjska odbywa w tem celu rozmaite śledztwa, ale to wszystko tylko mechanicznie, ponieważ czujność jej uspiły ciągłe a bezskuteczne wysilenia. To powoduje rząd rosyjski, od czasu do czasu rozrzucać hojne zapłaty, aby tym sposobem wzbudzić na nowo gasnącego ducha policyi, i zapalić go do działania. Podobnie wyznaczono trzy tysiące rubli sr. nagrody temu, co w pewnym przeciągu czasu wykryje, gdzie jest drukarnia rządu narodowego, i o tem policyę rosyjską zawiadomi. Ten środek ożywił rzeczywiście całą policyę i jej agentów, ale znowu naprzód Nareszcie zgłasza się do oberpolicmajstra warszawskiego zecer drukarski, pracujący w drukarni rządu narodowego, i obiecuje za przyrzeczoną nagrodę zdradzić, gdzie się ta znajduje. Zapewniano go, że odbierze powyższą sumę, i będzie bezpiecznie wywieziony w głąb Rosyi, poczem wskazał ulicę i dom, w którym na trzecim piętrze w mieszkaniu niby szewca drukowano prawie co noc od godziny 11. proklamacye i plakaty rządu narodowego. Policya rosyjska postanowiła jeszcze tego wieczora zrobić rewizyę i uwięzić uczestników zbrodni, aż do tej chwili zaś miała dom wspomniany na oku. Po godzinie 11. gdy jak sądzono zeszli się już wszyscy robotnicy, policya wpadła do kamienicy, i rzeczywiście na trzecim

piątrze znalazła według opisu prasę drukarską, i kilka świeżo wydrukowanych rozporządzeń rządu narodowego rozwieszonych dla wysuszenia, ale nie było ani jednego robotnika. Wcześniej o zdradzie ostrzeżeni, musieli opuścić pracownię przed chwilą, bo znaleziono formę świeżo pocernioną. Jakim sposobem uszli oczu policyi, jest niewyjaśnione. Po dłuższej rewizji znaleziono stos starych butów, a w kącie drugiego pokoju przykryta skrzynia. W tej skrzyni leżał zdrajca uduszony. Miał na piersiach przypięty wyrok rządu narodowego, który za zdradę z przytoczeniem bliższych okoliczności wskazuje go na śmierć, i wzywa władze, aby na nim ten wyrok wykonały niezwłocznie.

O zamordowaniu Ratajskiego, pisze Gazeta policyjna, że został zabity przez młodego człowieka, około 19 lat liczącego, w obecności swojej żony i swoich dzieci.

Ameryka.

(Przekopanie międzymorza Tehuantepec.) Nunez de Balboa był pierwszym Europejczykiem, który dnia 25. września 1513 roku spostrzegł, z wzgórz Quarequa, Ocean Spokojny. Od owej chwili myśl połączenia Atlantyku z Oceanem Spokojnym powstała w wielu umysłach. Ale od tego czasu, to jest od trzech i pół wieków istniała ona zaledwie w zarodku. Alexander Humboldt, który się tak bardzo zajmował tą ważną kwestją, nalegał na konieczność „hyposometrycznego zbadania międzymorza Panama w całej jego długości, a mianowicie tam gdzie się łączy z lądem Ameryki południowej przez Darję i dawną niegościnną prowincję Biruquete, oraz gdzie łańcuch gór przyładka znika prawie zupełnie między Altrato i zatoką Cupica.” — Od lat trzydziestu przedstawiano rozmaite projekta dla połączenia obu oceanów kanałem żeglownym, lecz wykonanie tych projektów napotykało dotychczas przeszkody nieprzewidywane, przywiązane po większej części do natury miejscowości. Zaniechano prowadzenia tego kanału przez Panama, gdyż potrzebaby było przebijać Kordyljery na przestrzeni 7730 metrów, a przez Nicaragua, gdyż uznano niepodobieństwo uczynienia spławną rzeki Rio-San-Juan, która łączy jezioro Nicaragua (otoczone pasem wulkanów) z Atlantykiem. Co się tyczy drogi żelaznej zbudowanej w Panama skutkiem odkrycia kalifornijskiej kopalni złota, to takowa nie odpowiada w zupełności potrzebom handlu; i większe okręty okrażają ciągle przyładek Horn, robiąc drogę długą i utrudzającą. Jednakże Kordyljery ten podłużny łańcuch gór, który ciągnie się od cieśniny Behringa do cieśniny Magellana, tworzy, że tak powiemy, kolumnę pacierzową nowego ładu, przedstawiają rozwiązanie odpowiednie na południu Meksyku, na równinie Tarifa, położonej pomiędzy jedną z wklęsłości zatoki Tehuantepec i krańcem zatoki Vera-Cruz, w punkcie ujścia Rio Coatzacoalco. W tem to miejscu, oba oceany o których połączenie idzie, nie są oddzielone od siebie więcej nad 55 mil. fr. (220 kilometrów). Bezwątpienia przestrzeń ta jest przynajmniej trzy razy większa aniżeli oddzielająca Panama od ujścia r. Rio Charges; ale ma ona jak się zdaje tę korzyść, że przedstawia grunt płaski, okolony od południa szeregiem wzgórek, między którymi znajdują się dwa przejścia prowadzące ku wybrzeżu. Cóżkolwiekby, zawsze potrzebaby zacząć od niwelacji. Praca ta jednak pod zwrotnikami jest łatwiejszą jak gdziekolwiek indziej; gdyż w tych okolicach przy prostych zmianach godzinowych barometru można otrzymywać rezultaty dokładne prawie do 25 metrów. Dośbey więc było, idąc za radą Alexandra Humboldta, urządzić na kilka miesięcy, na brzegach obu mórz, dwie stacje barometryczne stałe i znoszące się z sobą, oraz porównać narzędzia przenośne, używane do przedwstępnej niwelacji tak pomiędzy sobą, jako i z narzędziami stacji stałych. Dziś obecność armii francuskiej w Meksyku mogłaby w jakikolwiek sposób dopomóc do stanowczego urzeczywistnienia projektu, którego ważność jest tak widoczna.

Kronika.

(Egzamin w szkole rzemieślniczej.) Dnia 12go b. m. odbył się w zabudowaniu ratuszowym, w lokalnościach głównej szkoły wzorowej, egzamin publiczny uczniów szkoły przemysłowej pod nadzorem tutejszej izby handlowo-przemysłowej zostającej.

Oprócz komisji szkolnej z członków izby handlowo-przemysłowej złożonej i kilku tutejszych mieszczan, byli także radni pp. Hönigsmann i Kulezyk; jako delegaci rady miejskiej przy egzaminie obecni.

W szkole tej pobierali chłopcy rzemieślnicy w ciągu roku szkolnego naukę religii przez ks. katechetów obu obrządków; w pierwszej klasie naukę zgłoszkowania i czytania, tudzież pisania w języku polskim i niemieckim; w drugiej klasie naukę języka polskiego i niemieckiego, rachunków, ortografii, stylistyki, tudzież geografii, a oprócz tego w osobnych godzinach naukę rysunków i początków geometrii.

Z początkiem roku szkolnego zapisało się uczniów
do 1szej klasy 144
do 2giej klasy 108

Razem 252

Z tych wyzwoliło się w ciągu roku szkolnego . . . 35

Przestało uczęszczać 95

Zostało więc z końcem roku szkolnego 122

Popisy uczniów z czytania i rachunków, tudzież odpowiedzi tylkże w innych przedmiotach, jako też wzory pisma i rysunków dały dowód postępów, jakie czyni w tej szkole młodzież rzemieślnicza.

Załowac tylko należy, że szkoła ta, w której młodzież rzemieślnicza, nie posiadająca żadnych szkolnych nauk, jedyną ma sposobność nauczania i obznajomienia się z najpierwszemi i dla każdego rzemieślnika zawsze niezbędnymi wiadomościami, ze strony tutejszego stanu rzemieślniczego tak mało doznaje moralnego i materialnego wsparcia.

(Stan przemysłu w Wiedniu.) Według wykazów magistratualnego katastru podatkowego w Wiedniu w r. 1862 zameldowano: koncesyjonowanych przedsiębiorstw przemysłowych 1170, wolnych 4460, razem 5630; odwołano: koncesyjonowanych 599, wolnych 4067, razem 4666. W r. 1861 zameldowano: koncesyjonowanych przedsiębiorstw przemysłowych 964, wolnych 4410, razem 5374; odwołano: koncesyjonowanych 681, wolnych 3986, razem 4667. Dotychczas nie udało się jeszcze wszystkie przemysłowe korporacje ukonstytuować na podstawie nowej ustawy przemysłowej z r. 1859, a nawet zamiesione są do magistratu reklamacje przeciwko niektórym stowarzyszeniom przemysłowym. Od zaprowadzenia ustawy przemysłowej nastąpiło pomnożenie koncesyjonowanych wyszynków; liczba koncesyi na gospody podniosła się w ostatnim roku z 144 na 1565; koncesye na kawiarnie z 207 na 238, a szynkowni kawiarnianych z 304 na 331.

— Paryżanie namiętnie lubią kwiaty; obliczają, że w okolicach ziemia przeznaczona na ogródkach daje dochodu 32 miliony franków; i że koło niej pracuje pół miliona ludzi. W samym Paryżu nie mniej nad dwóch set ośmdziesięciu kilku ogrodników rachują zajmujących się uprawą roślin ozdobnych. Często jedna uroczystość wielka przynosi im dochodu do 70.000 fr. Na jednym balu posła obcego meczarstwa w roku przeszłym zakupione dla przyozdobienia sali kwiaty i zapłacono za nie 22.000 fr.

(Jedno z najbłyszczących źródeł nafty) odkryto niedawno pod Farrell Farm w powiecie Verango w Pensylwanii. Gdy źródło płynąć zaczęło, wytrysnęła nafta do wysokości 50 stóp, i nalewano 2000 beczek na dzień, która to ilość zredukowała się później na 1200 beczek.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów, 14. lipca. Na naszym wczorajszym targu było na sprzedaż 329 sztuk wołów, a mianowicie: z Bóbrki 16 sztuk, z Dawidowa 17 sztuk, z Rozdołu 7 stad po 12, 13, 13, 14, 11, 30 i 12 sztuk, z Żółtkwi 8 sztuk, z Husiatyna 2 stada po 50 i 13 sztuk, z Lesieniec 2 stada po 65 i 15 sztuk, z Davidowa 30 sztuk. Z tych sprzedano 49 sztuk, i płacono za woła ważącego 280 \mathcal{E} mięsa i 30 \mathcal{E} łożu 57 zł., a za wołu ważącego 350 \mathcal{E} mięsa i 50 \mathcal{E} łożu 79 zł.

Żółkiew, 5go lipca. W drugiej połowie z. m. były na tutejszych targach następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów.

	Miejsce targu:											
	Belz		Kryśtopól		Narol		Kulików		Lubaczów		Niemińów	
	zr.	ten.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	walutą austryacką											
Mec pszenicy	3	40	3	50	3	50	3	62	4	5	3	60
„ zyta	1	80	1	60	2	5	2	5	1	85	1	85
„ jęczmienia	1	60	1	60	1	80	1	90	1	50	1	65
„ owsa	1	55	1	60	1	50	1	60	1	55	1	40
„ hreczki	2	.	2	.	1	80	2	12	1	72	1	75
„ kukurudzy
„ ziemniaków	60	.	50	.	66	1	5	.	80
Cetnar siana	1	80	2	20	1	50	1	40	1	60	1	.
„ wełny
„ nasienia koniczu
Sąg drzewa twardego	5	.	5	50	3	50	8	.	7	46	3	50
„ „ miękkiego	4	.	4	.	2	50	6	50	4	35	2	50
Funt mięsa wołowego	10	.	10	.	13	.	14	.	13	.	12
Mas okowity	30	.	35	.	65	.	54	.	60	.	30

Ostatnia poczta.

O rozruchach w Krakowie o których donosił wczorajszy telegram naszej gazety, pisze *Krak. Ztg.* co następuje:

K r a k ó w, 15. lipca. Wczoraj po południu na drugim piętrze pewnego domu przy ulicy siennej znaleziono czterech ludzi pod kierunkiem pewnego Francuza zajętych fabrykacją naboju; przytrzymano ich, i spokojnie transportowano do aresztu. Znaleziono przy nich, a tak lekkomyślnie z niebezpieczeństwem całego miasta nagromadzone zapasy amunicyi: 5500 gotowych naboju, 1½ cetnara prochu, 233 paczek prochu, znaczną ilość kul, kapsli, rurek ładunkowych, i narzędzi do robienia naboju, zładowano na dwa wozy, i wywieziono. Gdy te wozy jechały przez mały rynek, tłum ludu, złożony powiększej części z klas najniższych, puścił się w pogoń za eskortą świszcząc i krzycząc, a nawet rzucając kamieniami, na co żołnierze odpowiedzieli kilku strzałami, które, jak się dowiadujemy, 4 osoby mniej lub więcej zraniły. Podobnie rzucano kamieniami na żołnierzy, którzy prowadzili przez rynek aresztowanego sprawcę rozruchu, i żołnierze użyli broni. Tutaj został

